

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 171/2020-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. novembra 2020 v senáte zloženom z predsedu Martina Vernarského a zo sudcov Petra Straku a Roberta Šorla (sudca spravodajca) prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] zastúpeného advokátom Mgr. Pavlom Kissom, Štúrova 10/20 Košice, pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Cpr 8/2016 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Cpr 8/2016 porušené boli.

2. Okresnému súdu Košice II prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Cpr 8/2016 konal bez zbytočných prietáhov.

3. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré je Okresný súd Košice II p o v i n n ý zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice II je p o v i n n ý uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 346,26 € (slovom tristoštyridsaťšesť eur a dvadsaťšesť centov) na účet advokáta Mgr. Pavla Kissa, Štúrova 10/20 Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Sťažnosť argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) prijal uznesením sp. zn. III. ÚS 171/2020 z 12. mája 2020 na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou sa domáhal vyslovenia porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Cpr 8/2016.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľ sa návrhom z 9. decembra 2016 v konaní pred okresným súdom domáhal proti žalovanej Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky určenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru. V roku 2017 okresný súd vykonal 4 úkony – v januári uznesením uložil žalovanej vyjadriť sa k žalobe, avšak toto uznesenie doručil až v apríli, v júli sťažovateľovi doručil vyjadrenie žalovanej z mája, v novembri zaslal žalovanej vyjadrenie sťažovateľa z augusta a v decembri napokon doručil vyjadrenie žalovanej sťažovateľovi. V nasledujúcom roku súd nariadil prvé pojednávanie na 23. marec 2018, ktoré bolo na žiadosť právneho zástupcu sťažovateľa preložené na 25. apríl 2018. Súd tohto dňa vykonal prvé pojednávanie, ktoré odročil

na neurčito. Okrem toho v tomto roku doručil 2 podania, uznesením z 5. novembra 2018 pripustil zmenu žaloby, 6. novembra 2018 nariadil pojednávanie na 9. január 2019 a doručil predvolania. V januári roku 2019 súd zrušil nariadené pojednávanie pre práceneschopnosť sudkyne a nový termín nariadil 13. marec 2019. Toho dňa vykonal druhé pojednávanie vo veci, ktoré odročil na 19. jún 2019. Deň predtým informoval strany o zrušení pojednávania z dôvodu chyby v doručení predvolania svedkovi. Dňa 31. júla 2019 podal sťažovateľ sťažnosť na priet'ahy predsedovi súdu. Medzitým odišla konajúca sudkyňa do dôchodku a spis bol 6. decembra 2019 pridelený novej sudkyňi.

3. Sťažovateľ poukazuje na to, že konanie o určenie neplatnosti pracovného pomeru tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov a nemožno ju považovať za právne zložitú. Vo veci síce bolo vykonaných mnoho listinných dôkazov, ako aj obsiahlych svedeckých výpovedí, avšak keby súdy zvolili vhodnejšie postupy, nestalo by sa, že vec ani po viac ako 3 rokoch nie je skončená ani na prvom stupni. Sťažovateľ k priet'ahom nijako neprispel, jeho právny zástupca sa síce raz ospravedlnil z pojednávania, avšak jednomesačné zdržanie procesu nemá vplyv na celkovú dĺžku konania. Sťažovateľ chodil pravidelne na pojednávania, vyjadroval v určených lehotách a zabezpečil účasť svedkov vždy, keď sa na tom so súdom dohodol. Pokiaľ ide o postup súdu, sťažovateľ za vhodnejšie postupy považuje napríklad efektívnejšiu prácu súdu na začiatku konania, keď v roku 2017 súd iba preposlal dve vyjadrenia protistranám, nariadenie prvého pojednávania skôr než 25. apríla 2018 (resp. pôvodne marec 2018) a tiež nariadenie druhého pojednávania skôr než 11 mesiacov po uskutočnení prvého pojednávania. Za osobitný prípad hodný posúdenia bolo zrušenie naposledy plánovaného pojednávania pre údajné chybné doručenie predvolania svedkovi. Dotknutý svedok sa napriek tomu plánoval pojednávania zúčastniť, pričom jeho svedecká výpoveď bola pravdepodobne poslednou, ktorá mala byť vykonaná pred ukončením dokazovania. Sťažovateľovi ani svedkovi doteraz nie je jasné, v čom spočíva závadnosť doručenia. Okrem toho súd konanie zrušil, avšak nový termín nenariadil. Sťažovateľ v závere uvádza, že pracovnoprávne spory je potrebné považovať za spory mimoriadne citlivej povahy, ktoré vyžadujú prísnejšie hodnotenie priet'ahov. To nielen z dôvodu ich závažných sociálnych dopadov, ale aj preto, že metodika ich riešenia je stabilizovaná v pomerne rozsiahlej judikatúre všeobecných súdov. Uvedené

vyplýva jednak z judikatúry ústavného súdu (II. ÚS 32/02, IV. ÚS 82/02, IV. ÚS 4/05, III. ÚS 35/07 alebo III. ÚS 1/09), ale aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva [rozsudok Vocaturo proti Taliansku z 24. 5. 1991, č. 11891/85 (ďalej len „Vocaturo proti Taliansku“)].

4. Sťažovateľ vzhľadom na ujmu, ktorá mu vznikla v dôsledku prietáhov, žiada primerané finančné zadosťučinenie vo výške 3 000 €. Jeho priznanie odôvodňuje tým, že už viac ako 3 roky žije v neistote a cíti krivdu, že nespravodlivo prišiel o zamestnanie, v ktorom pracoval viac než 10 rokov, pričom nepredpokladal, že si vo veku blízkom dôchodku bude musieť hľadať adekvátne zamestnanie, čo sa odráža aj na jeho zdraví.

5. Sťažovateľ v závere žiada, aby ústavný súd konštatoval porušenie jeho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu, prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov a priznal sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie v sume 3 000 € a trovy konania.

II.

Rekapitulácia vyjadrení účastníkov konania

6. Ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie požiadal odporcu o vyjadrenie. Odporca v podaní doručenom ústavnému súdu 22. mája 2020 uviedol, že dĺžku samotného konania ovplyvnil aj sám sťažovateľ, keď požiadal o odročenie pojednávania a tiež uplatnením zmeny žaloby takmer po dvoch rokoch od jej doručenia súdu. Skutočnosť, že svedok by sa pojednávania zúčastnil aj napriek chybe v doručení, nemohla byť sudkyňi známa, preto pojednávanie odročila. Po odchode zákonnej sudkyne do dôchodku sa novo pridelená sudkyňa s vecou oboznámila a v januári určila termín pojednávania na 8. jún 2020, čo možno považovať za primerané. K sťažovateľom navrhovaným „*vhodnejším postupom súdu*“ okresný súd uvádza, že v roku 2017 súd postupoval v súlade s ustanovením § 167 Civilného sporového poriadku, teda výlučne zákonným spôsobom. Pojednávanie v roku 2018 bolo odročené výlučne z objektívneho dôvodu – práceneschopnosť sudkyne.

Vzhľadom na tieto skutočnosti považuje predseda okresného súdu i v prípade vyhovievania sťažnosti požadované zadostučinenie za neprimerané. V závere vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania.

7. Ústavný súd zaslal vyjadrenie odporcu k replike, avšak sťažovateľ sa v určenej lehote a ani neskôr nevyjadril. Podaním z 22. októbra 2020 vyjadril sťažovateľ na opakovanú výzvu ústavného súdu súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

8. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskami účastníkov konania a zúčastnených osôb, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

9. Pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

10. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila i v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov,

sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

11. Predmetom konania pred okresným súdom je určenie neplatnosti ukončenia pracovného pomeru a uplatnenie nároku na náhradu mzdy. Ide teda o riešenie existenčných otázok, ktoré môžu mať vplyv nielen na sťažovateľa samotného, ale aj na jeho rodinu. Ústavný súd dáva za pravdu sťažovateľovi, že tento typ sporu patrí k tzv. „privilegovaným konaniam“ a vyžaduje zvýšenú starostlivosť a urýchlené rozhodnutie zo strany súdov (Vocaturu proti Taliansku, § 17; Ruotolo proti Taliansku, rozsudok z 27. 2. 1992, č. 12460/86, § 17; Jírů proti Českej republike, rozsudok z 26. 10. 2004, č. 65195/01, bod 47).

12. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitost' veci, okresný súd v rámci svojej obrany neuviedol, že by šlo o vec právne či fakticky zložitú, resp. že by posudzovaná vec vybočovala z bežnej agendy tohto typu. Ústavný súd preto považuje za nesporné tvrdenie sťažovateľa, že išlo o vec tvoriacu štandardnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov a nemožno ju považovať za právne zložitú ani fakticky zložitú.

13. Čo sa týka podielu sťažovateľa na dĺžke konania, ústavný súd nezistil, že by sťažovateľ k dĺžke konania prispel spôsobom, ktorý by bolo možné považovať za významný z pohľadu celkovej dĺžky konania. Preloženie pojednávania o jeden mesiac z dôvodov na strane právneho zástupcu sťažovateľa je v okolnostiach prípadu (keď vec nebola na prvom stupni rozhodnutá ešte ani ku dňu vydania nálezu ústavného súdu, teda ani takmer po 4 rokoch od začatia konania, pozn.) zanedbateľné. Rovnako tak okresný súd nevysvetlil, akým spôsobom malo rozšírenie žaloby o uplatnenie nároku na náhradu mzdy opodstatniť predĺženie konania, keď po dvoch rokoch od tohto rozšírenia nebolo rozhodnuté ani to, či

pracovný pomer bol alebo nebol platne skončený. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ poskytoval súdu súčinnosť, včas odpovedal na všetky súdne výzvy a riadne sa zúčastňoval nariadených pojednávaní. V konaní nebolo preukázané, že by sťažovateľ k jeho dĺžke prispel.

14. Naopak, postup okresného súdu v posudzovanom prípade podľa ústavného súdu požiadavke na zvýšenú starostlivosť nezodpovedal. Za celý rok 2017 sa činnosť súdu obmedzila na doručovanie žaloby a vyjadrenia k nej, pričom medzi prijatím jednotlivých podaní súdom a ich následným odoslaním na vyjadrenie druhému účastníkovi boli ničím neodôvodnené rozostupy niekoľkých mesiacov. Za tri roky (do podania ústavnej sťažnosti) sa vo veci uskutočnili len dve pojednávania (apríl 2018, marec 2019). Pojednávanie nariadené na 19. jún 2019 bolo odročené jeden deň pred jeho plánovaným konaním z dôvodu nedoručenia predvolania svedkovi. Okresný súd však svedka na pojednávanie predvolával už 23. apríla 2019, a teda chybu v doručení mohol zistiť už skôr a včas ju odstrániť. Napriek tomu, že sťažovateľ podal 31. júla 2019 predsedovi okresného súdu sťažnosť na priet'ahy, k ich odstráneniu nedošlo a vec ani do rozhodnutia ústavného súdu nebola rozhodnutá (ústavný súd dopytom na informačnú kanceláriu okresného súdu zistil, že vo veci sa najbližšie bude konať pojednávanie 9. novembra 2020). Keďže sú to už takmer 4 roky, čo vec týkajúca sa neplatnosti zamestnaneckého pomeru a nároku na náhradu mzdy nebola rozhodnutá ani na prvom stupni, ústavnému súdu neostáva než konštatovať, že okresný súd nekoná vo veci efektívne tak, aby smeroval k jej čo najrýchlejšiemu rozhodnutiu a že vo veci dochádza k priet'ahom. Postupom okresného súdu preto bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

15. Keďže podľa zistení ústavného súdu vo veci sp. zn. 15 Cpr 8/2016 nebolo dosiaľ rozhodnuté, bolo na mieste prikázať okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných priet'ahov [§ 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde].

16. Sťažovateľ požadoval priznanie primeraného finančného zadost'učinenia 3 000 €. Podľa okresného súdu táto požiadavka nie je primeraná. Ústavný súd v prvom rade

konštatuje, že neprimeraná dĺžka konania nepochybne predstavuje pre sťažovateľa morálnu ujmu (Apicella proti Taliansku, rozsudok veľkého senátu z 29. 3. 2006, č. 64890/01, § 93). Osobitne preto, že ide o zamestnanecký spor. Sťažovateľ sa na vzniknutých priedťahoch podieľal len minimálne žiadosťou o odročenie pojednávania. Vec vykazuje určitú zvýšenú mieru skutkovej zložitosti. Z oznámenia okresného súdu o stave veci je zrejmé, že posledné pojednávanie sa konalo 9. novembra 2020. Napriek vypočutiu dvoch svedkov bolo toto pojednávanie odročené, a to aj na základe návrhu právneho zástupcu sťažovateľa, keďže potreba ďalšieho dokazovania vyplynula z výpovede svedka. Vzhľadom na to, že vec nebola za takmer štyri roky skončená ani na okresnom súde, vykazuje určitú mieru skutkovej náročnosti a súd v súčasnosti koná, ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľom požadovaná čiastka je sčasti 2 000 eur primeraná a v prevyšujúcej časti jeho ústavnej sťažnosti nevyhovet.

IV.

Trovy konania

17. Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania, ktoré sťažovateľovi vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

18. Pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal ústavný súd z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základnú sadzbu tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby vypočítal ako jednu šestinú výpočtového základu, ktorým je priemerná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za predchádzajúci polrok (§ 1 ods. 3 v spojení s § 11 ods. 3 vyhlášky). Výpočtovým základom za úkony v roku 2019 je priemerná mzda za I. polrok 2018, t. j. 980 €. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon v roku 2019 je 163,33 €. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu za dva úkony právnej služby v roku 2019 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti; 2 x 163,33 €), čo spolu s režijným paušálom (2 x 9,80 €) predstavuje sumu 346,26 €. Právny zástupca sťažovateľa netvrdil ani

neosvedčil, že by bol platcom dane z pridanej hodnoty, ústavný súd túto skutočnosť nezistil ani z verejne prístupnej databázy Finančnej správy Slovenskej republiky.

19. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. novembra 2020

Martin Vernarský
predseda senátu